

De sporen van de ‘Groote’ Oorlog archeologisch onderzocht

Proefsleuvenonderzoek aan de
Kaaskerkestraat in Kaaskerke (Diksmuide)

Intern aOE-rapport

Proefsleuvenonderzoek aan de Kaaskerkestraat in Kaaskerke (Diksmuide).

Terreinwerk & rapportage

**Marc Dewilde,
archeoloog**

**Franky Wyffels,
veldtechnicus**

Proefsleuvenonderzoek aan de Kaaskerkestraat in Kaaskerke (Diksmuide)

Administratieve gegevens:

Provincie: West-Vlaanderen

Gemeente: Diksmuide

Adres: Kaaskerkestraat

Kadaster: Afdeling: 3° Afd.

Sectie: B

Perceel: 333g2

Opgraving ☒

Prospectie ☐

Vergunningsnummer: 2010/320

Datum vergunning: 17-09-2010

Naam aanvrager: Dewilde Marc

Naam site: Kaaskerkestraat (Diksmuide)

Lambertcoördinaten (Lambert 1972): X= 43130,825, Y= 192877,8

Inhoudsopgave

1 Inleiding	5
2 Ligging en bodemgesteldheid	6
3 Historische en archeologische informatie	6
4 Veldwerk	8
5 Besluit	9

Inleiding

In het kader van de geïntegreerde inventaris van het WO I-erfgoed¹ werd ook de archeologische kant van de zaak bekeken. Doel daarvan was uitspraken te kunnen doen over de aanwezigheid van dat erfgoed en de bewaringsgraad ervan. Daarvoor werden van Diksmuide tot Mese op 18 locaties proefsleuven gegraven en archeologisch onderzocht (fig. 1). De keuze van de locaties werd bepaald na overleg met streek- en terreinkenners en na consultatie van de beschikbare cartografische en luchtfotografische informatie.

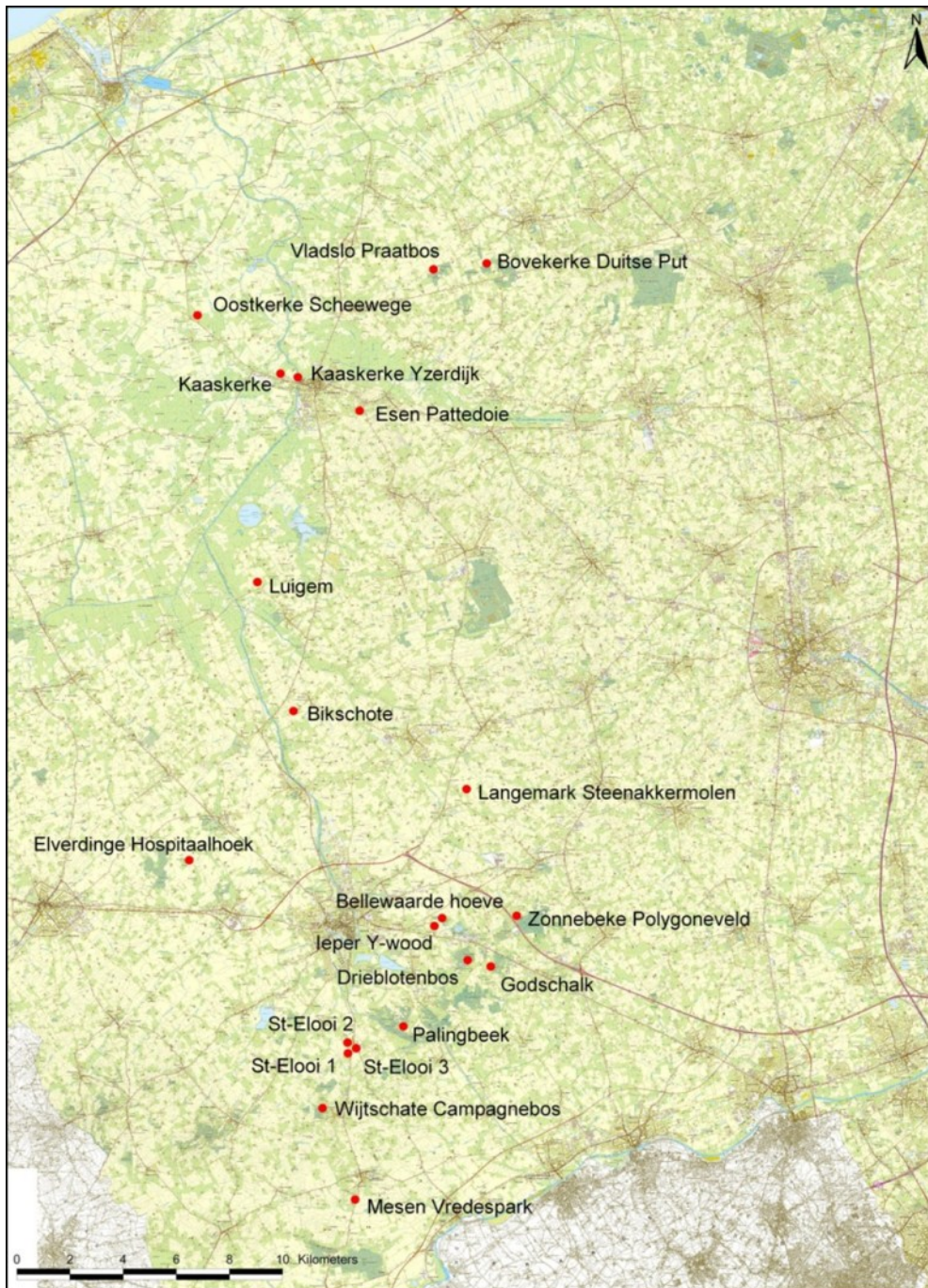

Fig. 1 Verspreidingskaart van de geproefde locaties (1/27000)

¹ Verboven H. (red) 2012: *Syntheserapport over de aanpak, methodiek, resultaten en aanbevelingen van het WO I erfgoed onderzoek*, Brussel

Ligging en bodemgesteldheid

De onderzochte locatie ligt goed 600m achter (ten westen) de IJzerdijk, die daar de frontlijn vormt. In Kaaskerke, de eerste poldergemeente voorbij de IJzer (fig. 2).

We komen terecht in een laaggelegen poldergebied, tussen 3,75 en 5m TAW, beschermd door de IJzerdijk

Bodemkundig wordt de omgeving (Diksmuide, 3° Afd., Sie B, 333g2) getypeerd als dekkleigrond: zware klei tot klei (middelland polders). Op het terrein werd dit ervaren als vette, grijze, plastische klei.

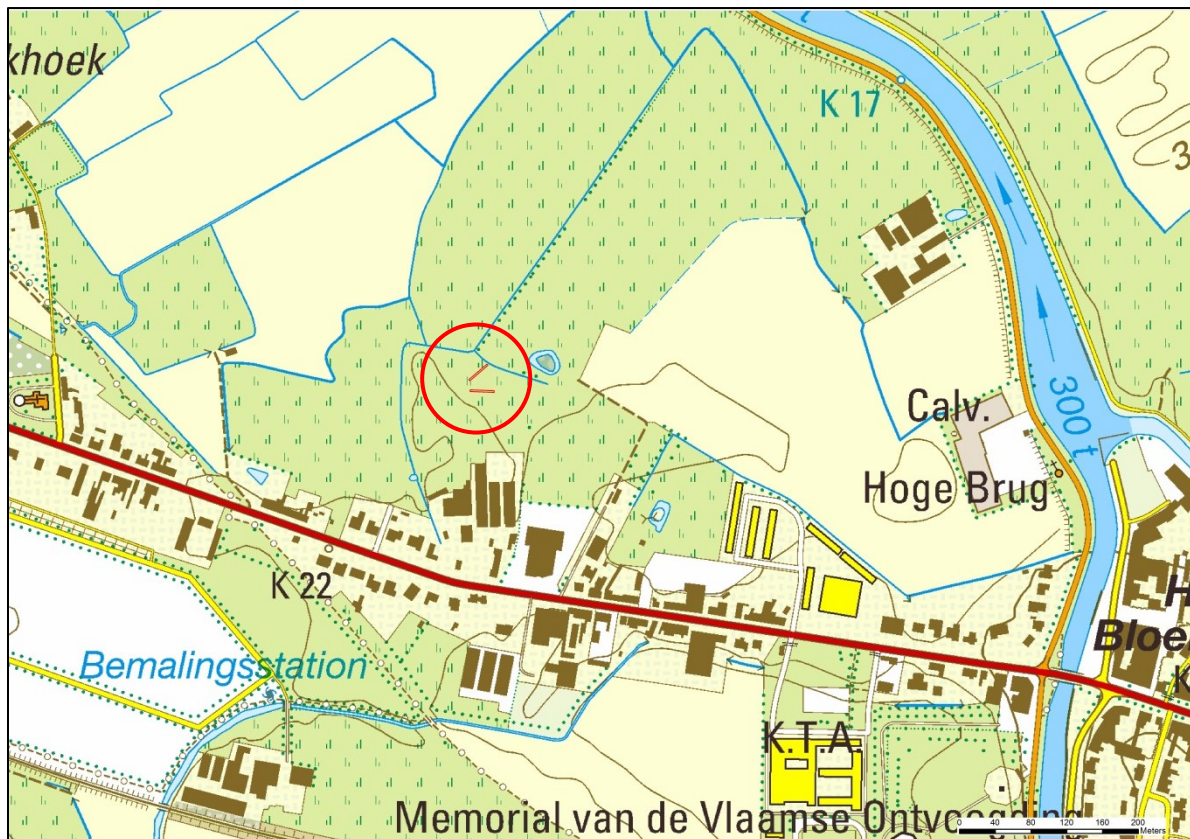

Fig. 2 Situering van de ingreep op de topografische kaart (1/8511)

Historische en archeologische informatie

In Diksmuide komt de IJzerslag ten einde op 10 november 1914. Diksmuide is in handen van de Duitsers. Het Belgisch leger houdt zich op achter de IJzer en nestelt zich o.a. in de IJzerdijk. Enkel de IJzer scheidt hier de oorlogvoerende partijen.

De locatie maakt deel uit van een gebied, dat niet onder water stond, waardoor er een verdediging kon uitgebouwd worden met (verbindings)loopgraven, geschutopstellingen, paden, prikkeldraadversperringen, versterkte hoeves en andere versterkte posities. Dit netwerk bevond zich achter de gevechtspost van de compagniecommandant in de IJzerdijk, ter hoogte van de monding van de Handzamevaart (fig. 3).

Fig. 3 De inplanting van de proefsleuf op de georegereerde luchtfotografische sporen (1/2123)

Waar de Boyau de l' Effort samenkomt met een andere loopgraaf en verderloopt naar de Point d' Appui de la Fourche op de Kaaskerketraat waren 4 stukken geschut opgesteld.

Volgens enkele luchtfoto's is dit gebied zeker onder vuur genomen.

Veldwerk

De proefsleuven zijn afgaande op de luchtfotografische informatie² zo gelegd, dat telkens de loopgraaf en een geschutspost moest aangesneden worden (fig. 4).

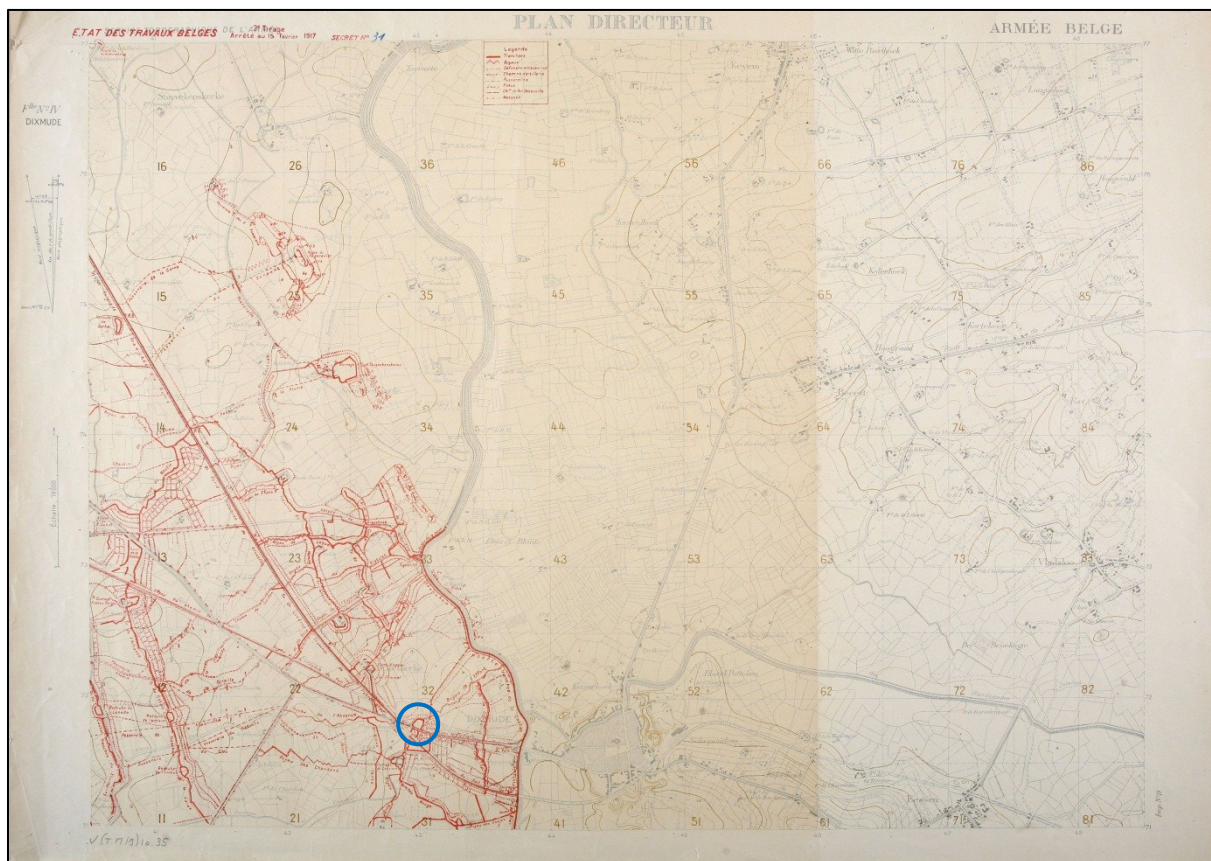

Fig. 4 Loopgravenkaart (15-02-1917)

Het veldwerk werd uitgevoerd op 19 en 26 oktober 2010³ (2010/320).

Sleuf 1

Niet het minste archeologisch spoor kon opgemerkt worden.

Op het contact van de bovenlaag en de klei waren wel wat baksteenpuin en middeleeuwse rode en grijze scherven te zien. Enkele shrapnelfragmenten vormden de enige oorlogsresten.

Sleuf 2

Ook hier geen oorlogssporen te bespeuren! (fig. 5).

Naast een volmiddeleeuwse grijze randscherf waren enkele prikkeldraadfragmenten het enige, dat aan de oorlog herinnerde.

² Info B. Stichelbaut, UGent. Waarvoor dank.

³ Bart Sinnaeve, eigenaar van het terrein, verleende hiervoor z'n toestemming. Waarvoor dank.

Fig. 5 Zicht op proefsleuf 2

Besluit

De bewering, dat de Belgische stellingen in de zompige polders bovengronds waren opgetrokken met zandzakken, wordt dus archeologisch bevestigd.

Op sommige luchtfoto's kan mogelijke schaduwvorming aangeduid worden; schaduw, die de borstweringen werpen, als ze bovengronds geconstrueerd zijn.

Opvallend is wel dat geen aanwijzingen voor granaattrechters en zeer weinig oorlogsschroot, residu van beschietingen, zijn gevonden. Waren de inslagen eerder oppervlakkig? Is er niet genivelleerd, maar (een beetje) afgegraven? Dit lijkt onwaarschijnlijk, want ook op een andere plaats nl. Scheewege troffen we dezelfde situatie aan.